

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ РАДЯНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

У народних піснях, у народному епосі маси нагромадили силу художнього відображення тих історичних подій, свідками й учасниками яких були ці народні маси. Народний епос—це є один з початків тої поезії, яку ми тепер творимо, і яка повинна відіграти значну роль у будівництві соціалістичної радянської культури.

У Маркса—Енгельса—Леніна—Сталіна є чимало висловлювань про літературу, зокрема про поезію. Маркс був за показ живої людини в її історичному оточенні, проти засушування, проти заморожування. Водночас Маркс рішуче висловлювався за високохудожню форму. У своєму листі до Ласаля він писав так: „якщо ти вже написав віршами, то міг би обробити свої ямби більш художньо“. Ці влучні слова можна цілком поширити і на нашу сучасну поезію, бо художній рівень нашої поезії ще часто буває надзвичайно низький.

І Маркс, і Енгельс, і Ленін, і Сталін стоять за велику культуру слова.

Основний метод поетичної творчості—це, безумовно, соціалістичний реалізм, за допомогою якого ми поборюємо формалізм і ідеалізм.

До стану нашої поезії треба підійти на основі суворої критики і самокритики. Тоді ми створимо базу для дальшого проступання вперед, угору. Говорячи про хиби нашої української поезії, треба, передусім, сказати, що вона надто мало використовує українську народну творчість, народну пісню. Пригадаємо таких велетнів світової поезії, як Пушкін, Гейне, Гете, Некрасов, Беранже, такого велетня української поезії, як Шевченко. Усі вони широко використовували народну творчість, зокрема Шевченко народну українську творчість, Пушкін—російську, Гете—німецьку. Звісно, не з однакових позицій використовували вони народну творчість, але ті прекрасні поетичні полотна, які вони створили, є найкращий доказ, як можна використовувати народну спадщину.

¹ З доповіді на першому Всеукраїнському з'їзді радянських письменників.

Українська радянська поезія після ухвали ЦК ВКП(б) у квітні 1932 року, безперечно, має значні досягнення і, в тому числі, якісного порядку. Після рішення ЦК ВКП(б) випустили нові твори Тичина, Первомайський, Голованівський, Кулик, Шеремет, Усенко, Калянник і інші.

Дали також нові поетичні збірки Герасименко, Михайль Семенко, Ушаков, Городской, Черкаський, Хазін, ряд творів написали єврейські поети: Фефер, Гільдін, Гофштейн, Квітко. Отже, після рішення ЦК ВКП(б) ми маємо показ широким фронтом творчої поетичної роботи.

Яка тематика нашої поезії? Ця тематика майже виключно охоплює проблеми соціалістичного будівництва. Найбільше ми маємо творів на індустріальні теми. Навіть такий письменник, як М. Бажан, переходить уже від „Гофманських ночей“, „Розмов серця“ до сучасної тематики. Тематика Тичини, Первомайського, Городского, Гофштейна, Нагнибіди, Ушакова майже виключно революційного характеру.

Ми маємо також групу донбасівських поетів, які, зокрема, вшанували збіркою своїх поезій скликання нашого з'їду. Це товариші Черкаський, Безпощадний, Герасименко, Фарбер.

Проте, характеризуючи тематику нашої поезії, слід відзначити, що, рівняючи до російської поезії, у нас на Україні мало ще відбита така тема, як колективізація.

Надзвичайно слабо розроблена у нас оборонна тематика. Частково у цій тематиці працює Шеремет, але значних творів він ще не дав.

Дуже поширена у нас закордонна тематика, але якість переважної більшості творів тут на дуже низькому рівні, надто вже багато схематизму, надто мало конкретної дійсності.

Ми маємо багато випадків поверхового, неглибокого опрацювання теми. Великою перешкодою тут є залишки формалізму, які ще досі позначаються на творчості, гальмують її розвиток. Коли взяти такого талановитого молодого поета, як Первомайський, то й він ще перебуває під значним впливом формалістичної тарабарщини. Це видно хоча б з його робити „Маузер Финогена Борового“.

Формалістичні нотки звучать іноді і у тов. Кулика, і оскільки наші молоді поети мають багато дечого повчитися від таких майстрів, як Кулик і Первомайський, ми мусимо тут, на зїзді, по товариському це сказати. Адже формалістичний метод відбивається не тільки у словесному матеріалі, але і в показі художнього образу. Особливо це ми вбачаємо у Влизька, Собка, Шеремета, Голованівського.

Мовне оформлення має в нашій поезії велике значення. Словесний матеріал повинен бути цілком зрозумілий широким масам.

У нашій поезії ще багато риторики, яка своїм змістом нікому нічого не говорить. Зокрема не вільний від цього тов. Голованівський.

Усе це формалістичне лахміття час уже викинути з ужитку. У нас ще є багато халтури. На це, зокрема, хворіють і деякі молоді поети з Донбаса. Нашим товаришам з Донбаса треба як слід подумати про характер своєї творчості.

Зрозуміла річ, що ці моменти зривів, які є в наших поетів, треба усвідомити, щоб якнайскорше їх позбутися. Шляхом більшовицької критики й самокритики ми мусимо піднести поетичну творчість на вищий щабель. Було б цілком невірною, помилково робити висновок, що, мовляв, у нас стільки вад, стільки зривів, що й пролетарської радянської поезії не має. Нічого подібного. Узяти хоча б ряд останніх творів Первомайського або „Софіїка“ Кулика і багато інших.

Робітничий читач, безумовно, цікавиться творчістю наших поетів, він досить для цього підготований і кваліфікований, треба тільки просувати до нього книжку. Ми вже маємо приклади дуже уважної, цінної критики робітниками поетичних творів. Так, робітник ливарного цеху ХТЗ комсомолець тов. Лозовий Л. А. пише: „Я прочитав твір Тичини — „Партія веде“. Мені подобалося „На майдані коло церкви“, вірш хоч і маленький, але багато сказав письменник, нібито я прочитав велику книжку“.

Один робітник, прочитавши Первомайського, помітив у його творах вплив Маяковського і Хлебнікова. Ще один робітник про Миколу Бажана пише так: „Творчість соціалістичного будівництва надто абстрактно переломлюється у Бажана, в нього помітився злам, але недостатній“...

Робітник ХЕМЗу тов. Шталь, оцінюючи творчість Кулика, яка стосується громадянської війни, пише: „Я відчував, і кожен читач відчував, нібито я був присутній при тих подіях, про які пише Кулик“.

Про Усенка один робітник пише: „Поезія Усенка є бадьорий, весняний марш революції. Ідейністю, насиченістю вірш Усенка безумовно вищий за вірші інших поетів“.

З цього можна зробити висновок, що робітничий критик цікавиться поезією і вимагає, щоб наші поети зважили на його побажання й зауваження.

Якщо говорити про письменницькі лави, то є випадки буржуазної богемності, занепадництва, які лишилися від старого. Є ще такі поети, які вважають за найреволюційніше „роздягати свою брудну білизну й показувати її в найзалюдненіших місцях“. Дехто ще заражений опошлюванням взаємин між чоловіком і жінкою, між дівчиною і хлопцем. Тут ще багато бруду від старого суспільства.

Явищам буржуазної розбещеності і нехлюйства, розкладу не місце в нашому середовищі.

Наприкінці я хотів спинити на питаннях критики.

Критика повинна відіграти видатну роль у розвитку радянської поезії. Про хиби нашої критики нещодавно писав

„Комуніст“, і треба цілком приєднатися до його тверджень. Наша критика мусить допомагати письменникам, вказувати їм на прориви, інакше це буде не критика, а отруєння літературного фронту і калічення людей.

За зміцненим проводом ЦК КП(б)У ми розгромили націоналістів, створили найкращі умови для проквітання літератури. Ця боротьба розгорнулася саме тоді, коли партійна організація України була зміцнена рядом товаришів на чолі з тов. Постишевим. Для нас має виняткове значення правильне критичне освоєння спадщини, яку ми одержали від старих часів. Тут у нас було багато плутанини і невірних націоналістичних тверджень. Тов. М. М. Попов у своєму виступі на з'їзді говорив про цю спадщину і вказував, як її треба сприймати. І дійсно, хіба боротьбисти Михайличенко, Еллан могли бути творцями більшовицької літератури, могли творити партійну більшовицьку поезію? Безумовно, ні.

Творцем і основоположником справжньої пролетарської радянської літератури може бути лише комуністична партія і керований нею пролетаріат (*оплески*). І в культурі, і в поезії, і в музиці єдиним спадкоємцем скарбів минулого може бути тільки пролетаріат, який цю спадщину відповідно критично переробляє, використовує для дальшого творення українського радянського мистецтва. І тому ми повинні нещадно боротися і проти тих людей, які, виходячи нібито з архіреволюційних позицій, прагнуть усю українську літературу й поезію дореволюційних часів загнати в табір контрреволюції. Ці люди, очевидно, бояться своєї власної істоти. Почувши, що в них самих не все гаразд, вони хочуть це перекрити демонстрацією своєї архіреволюційності. Зокрема так робить тов. Галушко. Я думаю, що наш перший з'їзд радянських письменників України на основі великої критики й самокритики, яка повинна тут розгорнутися, зробить усе, щоб піднести творчість нашої поезії на вищий щабель.

Дзвенить наша країна переможними піснями. Вона квітне, бує, відбиваючи своє буяння в молодих, свіжих, бадьорих фарбах. З великою певністю, мужньо, гордо крокує наша країна вперед на чолі з геніальним керманичем світового пролетаріату товаришем Сталіним. Радість наших незабутніх днів повинна нам освітлювати наша радянська пролетарська поезія.

Хай же живе наша радянська пролетарська поезія!

25

СТВОРЕНО СПІЛКУ РАДЯНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ¹

Перший всеукраїнський з'їзд радянських письменників без усяких сумнівів є велика історична дата в розвитку нашої художньої літератури, в організації всіх її творчих сил і в бойовій підготові їх до дальшої відповідальної творчої праці. Наш з'їзд завершує дворічний період, за який ми, під керівництвом партії, реалізували історичну ухвалу Центрального Комітету ВКП(б) і вказівки тов. Сталіна.

Цей невеликий період позначився глибокими й сприятливими змінами у всьому творчому й літературному житті нашої країни. В наслідок ухвали ЦК ВКП(б) і завдяки постійному піклуванню партії та особистій любовній допомозі тов. Сталіна всесоюзний Оргкомітет на чолі з М. Горьким та Оргкомітет спілки радянських письменників України провели значну роботу, скеровану на те, щоб за нових, найсприятливіших умов, створених партією, змогли розгорнути велику творчу роботу найширші кадри письменників, що справді йдуть з Радянською владою і своєю художньою творчістю беруть активну участь у будівництві соціалізму.

За цей таки період від нашої літератури відсіялись люди, які хотіли взяти літературу нахрапом. Пригадайте всяких Заїжджих, які, спекуюючи на гаслах літературного руху, постачали літературний ринок негідною „продукцією“, які про будівництво Турбозаводу в Харкові, писали — „Будується великий трубний завод“. Пригадайте сумної слави епопею Романа Кушнар'ова-Примера, який наївно гадав, що в літературі можна посісти місце через безпардонну нахрапність і захоплення адміністраторських портфелів при допомозі скрипниківської націоналістичної кліки.

Пригадайте кар'єру Овчарова, який шляхом холоуїського прислужництва Скрипникові, нестерпним кадінням йому підлесливого і отруйного фіміама та шляхом боротьби проти лінії партії з націоналістичних позицій хотів ствердити свій

¹ З доповіді на першому Всеукраїнському з'їзді радянських письменників.

авторитет у нашій критиці. Пригадайте менших, не таких помітних, овчаренят у націоналістичній шкурі. Усі вони схожі один на одного. Усіх їх єднала боротьба проти пролетарської літератури і те виключне нахабство, з яким вони намагалися командувати в літературі. Усіх їх спіткала однакова доля, як спіткає і кожного, хто спробує піднести проти лінії партії, проти нашої соціалістичної літератури отруйну зброю, з якої користувалися Овчаров, Сухіно-Хоменко та до них подібні.

Цілком зрозуміло, що особливо велике значення для піднесення української радянської літератури має розгром націоналістичного ухилу, очолюваного Скрипником, очищення рядів нашої літератури та наших видавництв від контрреволюціонерів, націоналістів — Річицьких, Досвітніх, Ялових, Пилипенків, Ірчанів, Грицаїв, Озерських, які всілякими засобами намагалися гальмувати розвиток української радянської літератури.

Під керівництвом партії, в боротьбі проти класових ворогів, очищаючи свої ряди, зростала і мужніла молода література соціалістичної радянської України, невід'ємної частини СРСР. Тепер наша література підійшла до свого нового етапу. Оргкомітет закінчує свою роботу цим з'їздом і створенням єдиної Спілки радянських письменників СРСР, що об'єднує письменницькі сили як партійні, так і позапартійні. Для кожного ясне виключне значення цього історичного факту. Поворот у бік радянської влади безпартійних письменників і величезне зростання пролетарської художньої літератури, обумовлені великими перемогами робітничого класу в боротьбі за соціалізм, — ось що дало можливість з'єднати на цьому етапі письменницькі сили.

Створена на цих засадах єдина Спілка радянських письменників СРСР має свій статут, у якому з висвітленою політичною чіткістю зазначено, поперше, умови зростання нашої літератури, подруге, творчі принципи нашої літератури і, потретє, мета і завдання нашої спілки.

З приводу першого в статуті сказано:

„Вирішною умовою зростання літератури, її ідейно-політичної насиченості і практичної дійовості є тісний і безпосередній зв'язок літературного руху з актуальними питаннями політики партії й радянської влади, увімкнення письменників в активну роботу по соціалістичному будівництву, уважне й глибоке вивчення письменниками конкретної дійсності“.

Ви бачите, що тут сказано все, тут поставлено всі крапки на „і“. Зрозуміло, що ці умови може прийняти лише дійсно радянський письменник, незалежно від того — партійний він, чи безпартійний.

З приводу творчих принципів нашої літератури у статуті сказано так:

„Ці творчі принципи, що склалися в наслідок — з одного боку — критичного освоєння літературної спадщини минулого і — з другого боку — на основі вивчення досвіду переможного будівництва і зростання соціалістичної культури, найшли головний свій вияв у принципах соціалістичного реалізму“.

Ці рядки нашого статуту мають виключне значення для цілої нашої літератури.

Допоміг нашій літературі і на цей раз геній Сталіна, який дав нам конкретне творче гасло соціалістичного реалізму, що дійсно синтезує всі творчі принципи, які виробила за роки пролетарської диктатури радянська художня література і радянська літературна критика, йдучи з робітничим класом і керована комуністичною партією.

Зрозуміло, отже, що ці творчі принципи може вважати за свої лише дійсно радянський письменник, незалежно від того — партійний він чи безпартійний.

Мету і завдання спілки радянських письменників вичерпливо сформульовано в семи пунктах другого розділу нашого статуту. Ставлячи своєю генеральною метою „дати твори високого художнього значення, насичені героїчною боротьбою міжнародного пролетаріату, пафосом перемоги соціалізму“, твори, „що відображають велику мудрість і героїзм комуністичної партії, — твори, гідні великої доби соціалізму“, спілка радянських письменників разом з тим бере на себе обов'язок інтернаціонального виховання письменників, всебічного розвитку братерських національних літератур, розгортання творчого змагання письменників та взаємної допомоги один одному, виховання нових письменників з лав робітників і колгоспників, нарешті, обов'язок активної участі радянських письменників своєю художньою творчістю в соціалістичному будівництві, захист інтересів робітничого класу і зміцнення Радянського Союзу.

Статут спілки зобов'язує кожного члена учитись, засвоювати світову культуру, опановувати культурну спадщину минулого.

Творчі завдання — спільні для всіх галузів і жанрів нашої літератури — белетристики, поезії, драматургії, критики. Це — окриленість всіх жанрів, надхненність, чесна уперта праця над плодами творчої уяви, доки вони не вистигнуть настільки, що від них не буде у читача оскоми.

Все це впирається в організацію часу на творчу і учбову роботу. Саме з організацією часу у нас стояла справа негаразд. І саме на це треба буде звернути пильну увагу в спілці радянських письменників.

Цілком зрозуміло, отже, яку виняткову вагу має прийом до спілки радянських письменників.

Відкриваючи двері для тих, що справді можуть виконати великі завдання письменників Радянського Союзу, творців

авторитет у нашій критиці. Пригадайте менших, не таких помітних, овчаренят у націоналістичній шкурі. Усі вони схожі один на одного. Усіх їх єднала боротьба проти пролетарської літератури і те виключне нахабство, з яким вони намагалися командувати в літературі. Усіх їх спіткала однакова доля, як спіткає і кожного, хто спробує піднести проти лінії партії, проти нашої соціалістичної літератури отруйну зброю, з якої користувалися Овчаров, Сухіно-Хоменко та до них подібні.

Цілком зрозуміло, що особливо велике значення для піднесення української радянської літератури має розгром націоналістичного ухилу, очолюваного Скрипником, очищення рядів нашої літератури та наших видавництв від конрреволюціонерів, націоналістів — Річицьких, Досвітніх, Ялових, Пилипенків, Ірчанів, Грицаїв, Озерських, які всілякими засобами намагалися гальмувати розвиток української радянської літератури.

Під керівництвом партії, в боротьбі проти класових ворогів, очищаючи свої ряди, зростала і мужніла молода література соціалістичної радянської України, невід'ємної частини СРСР. Тепер наша література підійшла до свого нового етапу. Оргкомітет закінчує свою роботу цим з'їздом і створенням єдиної Спілки радянських письменників СРСР, що об'єднує письменницькі сили як партійні, так і позапартійні. Для кожного ясне виключне значення цього історичного факту. Поворот у бік радянської влади безпартійних письменників і величезне зростання пролетарської художньої літератури, обумовлені великими перемогами робітничого класу в боротьбі за соціалізм, — ось що дало можливість з'єднати на цьому етапі письменницькі сили.

Створена на цих засадах єдина Спілка радянських письменників СРСР має свій статут, у якому з вичерпною політичною чіткістю зазначено, поперше, умови зростання нашої літератури, подруге, творчі принципи нашої літератури і, потретє, мета і завдання нашої спілки.

З приводу першого в статуті сказано:

„Вирішною умовою зростання літератури, її ідейно-політичної насиченості і практичної дійовості є тісний і безпосередній зв'язок літературного руху з актуальними питаннями політики партії й радянської влади, увімкнення письменників в активну роботу по соціалістичному будівництву, уважне й глибоке вивчення письменниками конкретної дійсності“.

Ви бачите, що тут сказано все, тут поставлено всі крапки на „і“. Зрозуміло, що ці умови може прийняти лише дійсно радянський письменник, незалежно від того — партійний він, чи безпартійний.

З приводу творчих принципів нашої літератури у статуті сказано так:

„Ці творчі принципи, що склалися в наслідок — з одного боку — критичного освоєння літературної спадщини минулого і — з другого боку — на основі вивчення досвіду переможного будівництва і зростання соціалістичної культури, найшли головний свій вияв у принципах соціалістичного реалізму“.

Ці рядки нашого статуту мають виключне значення для цілої нашої літератури.

Допоміг нашій літературі і на цей раз геній Сталіна, який дав нам конкретне творче гасло соціалістичного реалізму, що дійсно синтезує всі творчі принципи, які виробила за роки пролетарської диктатури радянська художня література і радянська літературна критика, йдучи з робітничим класом і керована комуністичною партією.

Зрозуміло, отже, що ці творчі принципи може вважати за свої лише дійсно радянський письменник, незалежно від того — партійний він чи безпартійний.

Мету і завдання спілки радянських письменників вичерпливо сформульовано в семи пунктах другого розділу нашого статуту. Ставлячи своєю генеральною метою „дати твори високого художнього значення, насичені героїчною боротьбою міжнародного пролетаріату, пафосом перемоги соціалізму“, твори, „що відображають велику мудрість і героїзм комуністичної партії,—твори, гідні великої доби соціалізму“, спілка радянських письменників разом з тим бере на себе обов'язок інтернаціонального виховання письменників, всебічного розвитку братерських національних літератур, розгортання творчого змагання письменників та взаємної допомоги один одному, виховання нових письменників з лав робітників і колгоспників, нарешті, обов'язок активної участі радянських письменників своєю художньою творчістю в соціалістичному будівництві, захист інтересів робітничого класу і зміцнення Радянського Союзу.

Статут спілки зобов'язує кожного члена учитись, засвоювати світову культуру, опановувати культурну спадщину минулого.

Творчі завдання — спільні для всіх галузів і жанрів нашої літератури — белетристики, поезії, драматургії, критики. Це — окриленість всіх жанрів, надхненність, чесна уперта праця над плодами творчої уяви, доки вони не вистигнуть настільки, що від них не буде у читача оскоми.

Все це впирається в організацію часу на творчу і учбову роботу. Саме з організацією часу у нас стояла справа негаразд. І саме на це треба буде звернути пильну увагу в спілці радянських письменників.

Цілком зрозуміло, отже, яку виняткову вагу має прийом до спілки радянських письменників.

Відкриваючи двері для тих, що справді можуть виконати великі завдання письменників Радянського Союзу, творців

найпередовішої в світі літератури, Оргкомітет з самого початку поставив перед комісією по прийому сувору, але справедливу умову, закрити шлях тим, хто цих завдань не виконував і не зможе виконати.

У статуті з приводу цього сказано, що членами спілки можуть бути тільки ті радянські письменники (белетристи, поети, драматурги, критики), твори яких мають самостійне художнє чи наукове (критичні роботи) значення. Цим самим статут насамперед ставить якісну вимогу до творчості членів спілки. Цим самим підкреслюється, що іншого, крім творчого, шляху до спілки радянських письменників немає і не може бути. Нарешті, цим сказано, що членом спілки може бути тільки той радянський письменник, який постійно працює над собою, критично засвоює велику культурну спадщину минулого, вивчає нашу дійсність і не захолюється, не перетворюється на авто-пам'ятник на якомусь досягнутому ступні розвитку, а дає нові й нові твори, які свідчать, що цей письменник перебуває в процесі творчого зростання.

Виходивши з цих засад, всеукраїнська комісія по прийому до спілки радянських письменників виконала вже значну частину своєї роботи. До комісії подано було близько п'ятисот заяв. Хто автори цих заяв? Насамперед, звісно, літератори. Але крім них, до комісії звертається багато людей, що з літературою не зв'язані, але активно цікавляться художнім словом, прагнуть взяти участь у творенні його, очевидно не зовсім точно уявляючи собі, яка це складна річ і скільки потребує вона до себе спеціальної уваги і праці. Подають заяви окремі робітники, учителі, техніки, учні,— загалом наші радянські люди, кадри соціалістичного будівництва, що їхня цікавість до літератури свідчить про велике культурне зростання країни.

З п'ятисот поданих заяв комісія встигла розглянути уже близько чотирьохсот і прийняла до спілки сто двадцять товаришів, з них українських письменників — сімдесят три, єврейських — двадцять три, російських — дев'ятнадцять, грецьких — один, молдавських — чотири.

Прийняті — це письменники, що їхня творчість і їхнє громадське обличчя в основному відповідають вимогам статуту спілки радянських письменників СРСР. Поруч визначних, популярних радянських письменників, що вже посідають відповідне місце в нашій літературі, комісія прийняла також ряд молодих здібних письменників, даліше, зростання яких не викликає сумніву.

Крім цього комісія занесла до списку стажорів 78 чоловіка молодих, а часом і старіших письменників, які ще не дали достатнього творчого доробку, або таких, що їхній доробок — іноді три-чотири, чи й більше книжок — ще не становить

самостійної художньої цінності, але виявляє певні творчі тенденції і здібності авторів. З цієї групи спілка надалі поповнюватиме свої кадри мірою того, як ці письменники-стажори повніше виявлятимуть себе в художній творчості.

Велика група неприйнятих до спілки і не зарахована до списку стажорів складається з кількох категорій.

Перша категорія — це випадкові літератори, літробітники, випадкові пописувачі й дописувачі, що подали заяви, не маючи до цього достатніх підстав, хоч дехто з них уже кілька років ходить у письменниках.

Були також випадки, коли комісія не приймала молодих і здібних письменників за їхні богемські нахили, за хуліганство. Думаю, що комісія робила правильно. Тов. Горький у своїй статті „О литературных забавах“ пише, що від хуліганства до фашизму відстань коротше за горобиний ніс.

Є також серед неприйнятих товариші, що за 15 років своєї праці в літературі написали десятків з три віршів, цебто капають приблизно по два вірші на рік, але стоять осторонь від літературного життя. Ми не можемо приймати їх, поки вони не стануть активніші. Були заяви від деяких солідних журналістів. Один, наприклад, був видатним журналістом у минулому, тепер він автор деяких інсценровок за Шіллером, за Горьким, автор театральних згадок, нарисів тощо. Постать солідна, але все ж самостійного художнього значення теперішня його продукція не має. Чимало не прийнято й молоді, яка ще тільки починає писати. З нею спілці треба буде вести виховну роботу.

Нарешті, є невелика група письменників не прийнятих до спілки через ідейну невідповідність їхньої творчості до завдань спілки радянських письменників. Тут можна було б назвати кілька прізвищ письменників, які й за ці два роки роботи Оргкомітету не виявили ніяких ознак перебудови. Від них самих залежить — залишатись і надалі поза спілкою, чи працювати разом з нами в лавах радянських письменників.

Я хочу закінчити свою доповідь палкими рядками з привітання Павла Петровича Постишева.

— „І поет, і драматург, і прозаїк, який вірить безмежно і непохитно в пишний розквіт цього життя, в його торжество в цілому світі,— може бути захоплений, надхненний. Література завжди мала колосальне виховне й агітаційне значення.

Це значення нашої літератури незмірно збільшується.

Наша література — не пісня мрії, не абстрактний порив, а меч боротьби за справу соціалізму!“

Так будемо ж, товариші, творити велику соціалістичну літературу, будемо горіти в роботі, щоб дати твори, гідні нашої прекрасної, небувалої в світі доби, доби великого і могутнього генія людства — Сталіна (*тривалі оплески*).

РОЗВИТОК МОЛДАВСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ¹

Розвиток молдавської радянської літератури після історичної постанови ЦК ВКП(б) з 23 квітня 1932 року проходив в умов нового піднесення соціалістичної економіки й культури радянської Молдавії, невід'ємної частини радянської України і всього Радянського Союзу.

Після 2-3 років глибокого прориву в сільському господарстві 1933 р. Республіка успішно завершує сільсько-господарський рік, домігшись важливих успіхів і на інших ділянках соціалістичного будівництва, твердо ставши на шлях перетворення колгоспів на більшовицькі, а колгоспників — на заможних. Цього року Молдавія перша в Союзі закінчила весняну засівкампанію, вела перед в прополочній і шаровочній кампанії.

Величезне зростання маємо й на культурному фронті Республіки. Молдавія, що в минулому не мала жодної молдавської школи, тепер має їх 559; з них 83 молдавські чотирьохлітки, 77 — семирічок, 8 технумів, 2 педтехнікуми, педінститут, комвиш, агрокомбінат, вища школа профруху і ряд інших учбових закладів. АМСРР має свій молдавський державний театр, молдавську капелу, радіостанцію й інші культурні одиниці. Молдавська преса налічує зараз 40 газет і два журнали. Багато виросла продукція Держвидаву й Партвидаву. Зокрема, за 5 місяців цього року, партвидав АМСРР видав більше 23 назов. Тепер Молдавія стала республікою суцільної письменності. 1933-34 р.р. проведено масове вивчення латинізованого шрифту дорослим населенням і цілком переведено на латинізований алфавіт молдавські школи.

Усіх цих успіхів трудящі радянської Молдавії, під керівництвом партії, домоглися в упертій боротьбі з буржуазними націоналістами, в боротьбі з ухилами від лєнінської національної політики.

На основі постанови ЦК ВКП(б) з 23-IV 1932 р. Оргкомітет Молдавії розгорнув роботу по перебудові молдавської літератури відповідно до завдань боротьби за подолання її відставання від розвитку соціалістичного будівництва. В процесі цієї перебудови довелося вести рішучу боротьбу з кла-

¹ З доповіді на першому Всеукраїнському з'їзді радянських письменників.

сово-ворожими виступами в молдавській літературі, з буржуазними націоналістами типу Очинського і Кафтанакі, що на сторінках журналу „Октябрь“ вели свою підривну шкідницьку роботу.

Партія допомогла нам очистити літературу від ворожих елементів. Після червневого пленуму ЦК КП(б)У 1933 р., після приїзду до АМСРР т. Любченка й поновлення керівництва молдавського обкому, література Молдавії, звільнившись від шкідників і тих, що примазалися, почала зростати й міцніти. Було організовано 9 літературних гуртків в учбових закладах і на підприємствах, де виховувалося нове поповнення радянської літератури. Організовано літературну консультацію, періодичне читання рукописів молодих і старіших товаришів. Цю роботу ведеться за широкою участю читацької громадськості й партійного активу.

З чим же приходить молдавська література до всеукраїнського з'їзду радянських письменників і що вона зробила за останні два роки? 1932 року ми мали 9 оригінальних оповідань, як наприклад: „Гудок“ Маркова, „Гудки будівництва“ Лехтцера, „Перша борозна“ Кабака й ін. та 13 перекладних творів. 1933 р. ми мали також 9 оригінальних творів. Зате 1934 року за останні 6 міс. ми маємо 21 назву оригінальних творів і 20 перекладних. Погано в молдавській літературі з книгами для дітей. Тут маємо тільки 3 оповідання та й ті далеко не відповідають вимогам наших дітей, наших учнів. Це треба закинути Оргкомітетові, він не зумів як слід мобілізувати письменників на творення дитячої літератури. Цю прогалину треба буде негайно ліквідувати.

Як досягнення, слід відзначити появу нових авторів молдавської радянської літератури. З них можна назвати молодого поета Кабака, прозаїків Барського, Цигана й інших. В галузі нариса працюють т.т. Канун і Соловйова.

Треба відзначити також поширення тематики молдавської радянської літератури, зокрема—спроби показати героїв соціалістичних ланів, фабрик і заводів.

Зростає драматургія радянської Молдавії. П'єса т. Лехтцера „Біруніца“ йде в театрі і в Тирасполі, і на периферії. Ця п'єса мала ряд політичних зривів і помилок, але за допомогою партійного активу їх було уникнуто; автор виправив п'єсу. Ряд інших драматургів теж виступив з новими п'єсами.

Проте, треба визнати з усією більшовицькою одвертістю, що рівень радянської літератури Молдавії ще не високий, він набагато відстає від рівня соціалістичного будівництва Республіки. Під керівництвом партії, за допомогою радянських письменників України, радянські письменники Молдавії мобілізують усі свої сили, щоб це відставання подолати.

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, МИСТЕЦТВО

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

16-го червня цього року у великому залі будинку Червоної армії у Харкові відкрився перший Всеукраїнський з'їзд радянських письменників.

У залі з'їзду — письменники-делегати, гості з заводів, колгоспів, Червоної армії, навчальних закладів, літгуртків, мистецьких організацій, театрів тощо.

На з'їзд приїхали делегати з Києва, Донбаса, Молдавської АСРР, Одеси, Дніпропетровська, Чернігова, Кривбаса, Вінниці та інших міст України.

Для участі в роботі з'їзду прибула бригада всесоюзного оргкомітету радянських письменників т. т. Юдін, Безименський, Сейфуліна, Ромашов, Гладков, Альтман, Болотніков (редактор „Літературної Газети“), Магідов (голова ЦК спілки поліграфробітників).

На з'їзд прибув зав. відділу культури і пропаганди лєнінізму ЦК ВКП(б) т. Стецький.

З'їзд відкриває голова всеукраїнського оргкомітету спілки радянських письменників — т. І. Кулик.

До складу президії обирають 39 чоловіка: т. т. Стецького, Попова М. М., Демченка, Затонського, Кіллерога, Хвилю, Юдіна, Кулика, Андреева, Гаріна, Дзен са, Микитенка, Сейфуліну, Ганса, Копиленка, Безименського, Кириленка, Гладкова, Тичину, Гулого, Магідова, Болотнікова, Щупака, Корнійчука, Панча, Ромашова, Кочергу, Фефера, Первомайського, А. Головка, Ле, Коцюбу, Гофштейна, Тарана, Коваленка Бор, Усенка, Мілева, Городського, Шегбину.

Під бурхливі довготривалі оплески, що переходять в овацію, з'їзд обирає до почесної президії: політбюро ЦК ВКП(б) та політбюро ЦК КП(б)У. Пер-

сонально: т. т. Сталіна, Молотова, Кагановича, Ворошилова, Орджонікідзе, Калініна, Куйбишева, Кірова, Андреева, Косіора, Постишева, Петровського, Чубаря, Мікояна, Рудзутака, Якіра, Балицького, Хатаєвича, Попова, Любченка П. П., Затонського, Демченка, Саркіса, Сухомліна, Вегера, Чернявського, Шелехеса, Шліхтера, Тельмана, Дімітрова, Барбюса, Горького О. М.

На почесного голову з'їзду, під бурхливі оплески, делегати обирають О. М. Горького.

Тов. Кириленко сповіщає делегатів, що тут серед нас, в залі, присутня мати героя-революціонера комуніста Дімітрова — Параскева Дімітрова.

Делегати зводяться. Кілька хвилин гримлять оплески. Шукають очима славну матір славного сина. Під гучні оплески обирають тов. Параскеву Дімітрову до складу президії.

На спеці з'являється тов. Параскева. В руках у неї великий букет квітів — знак дружби і приязні харківських пролетарів. На шії у 72-хрічної т. Дімітрової піонерська краватка — дарунок харківських піонерів. Вона сідає за стіл, дружньо всімається зулу, що так тепло вітає її. Потім зводиться з місця і, сміючись, вітально махає рукою залу.

Голова президії т. Кулик оголошує:

— Слово для вітання від Цетрального Комітету партії має секретар ЦК КП(б)У тов. Попов М. М.

Делегати зустрічають тов. Попова бурхливими тривалими оплесками.

У своєму привітанні тов. Попов зупиняється на тому шляху, який пройшла українська радянська література.

— Радянська українська література на піднесенні. Це відбиває могутнє зростання нашого соціалістичного будівництва і величезне зміцнення міжнародного стану нашої країни.

Але радянська українська література — проза, драматургія, надто поезія — продовжують відставати від нашого соціалістичного будівництва.

Тов. Попов зупиняється на тому, що треба боротися за подальше якісне зростання нашої літератури і письменницьких кадрів на базі дальшого інтернаціонального виховання в боротьбі з шовінізмом, націоналізмом усіх гатунків, у боротьбі з нещепом, халтурою, зазнайством, комчванством.

Нездовільний стан сучасної літературної критики. Це ясно вже з того, що критика не спромоглася викрити маневри контрреволюційного дворушництва — Ялового, Вишні, Досвітнього. Слісаренка та інших. Це було для критики несподіванкою. А партія давно вказала на ці нові маневри класового ворога — діяння „тихою сапою“.

Великою помилкою було й те, що деякі критики вважали Чумака, Блакитного, Михайличенка за фундаторів української пролетарської літератури, хоч вони цими фундаторами не були.

Тов. Попов зупиняється на тих завданнях, які повинні становити зміст роботи з'їзду — боротьба за високу якість художньої літератури радянської України, як частки всієї радянської літератури.

Тов. Попов закінчує своє вітальне слово під бурхливі оплески всього залу.

Слово надається тов. Параскеві Дімітровій.

Вона виходить на трибуну і чекає поки вицхнуть аплодисменти. Вона дивиться на сотні радісних людських лиць розумними, зовсім молодими, очима. Перекладач передає...

Тов. Параскева Дімітрова каже:

— Я тільки-но повернулася з комуні Ім. Держинського. Я пішла звідти з глибоким хвилюванням і з глибоким зачаруванням. Я бачила, що з недавніх безпритульних, з дітей, що мають за собою багато рецидивів, росте покоління гарних людей-бійців.

Тов. Параскева Дімітрова каже: я була у піонерів — ось бачите їхній дарунок — ця червона краватка. Я з

радістю дивилася на щасливих дітей цієї більшовицької країни.

Недавно була в Ленінграді. Я бачила успіхи фабрик, заводів. Хочу вас просити написати про все те прекрасне, що я бачила і що мене так схвилювало, щоб ці книжки могли прочитати і в Болгарії, в Західній Європі. Щоб і там усі трудящі знали справжню правду про радянську країну, як узнала її бабуся Параскева.

Я хочу просити написати книжку про страждання пролетарських матерів у буржуазних країнах. А їх багато!

Коли я в газетах побачила мого сина Георга в кайданах, що він сидить у німецькій фашистській в'язниці, мені хотілось стати пташкою і полетіти на допомогу. Мені допомогли наші організації — партійна організація, МОДР, я поїхала до Німеччини, побачила сина. Я рада, що він говорив правду прямо в лице фашистським суддям і підкупленим брехливим свідкам.

Тов. Параскева Дімітрова закінчує свою коротеньку промову.

— Я дякую радянській країні, дякую комуністичній партії, яка врятувала мого сина. Тепер я спокійно повертаюся в Болгарію. І там розкажу про вашу прекрасну країну.

Зал знову влаштовує бурхливу овацію старій героїчній матері загартованого більшовика і, стоячи, провозжає її з трибуни.

Слово надається секретареві всесоюзного оргкомітету радянських письменників тов. Юдіну.

— Наша країна, що розвивається і зростає за проводом партії Леніна та Сталіна — каже тов. Юдін — створила нечувану в історії нову літературу. У нас вчаться революційні письменники всього світу.

Письменникам треба вчитися, щоб бути нарівні культури епохи.

Треба не забувати, що незрівняно виріс читач. Він читає Шекспіра, Гете, він читає Гегеля, знає Маркса. Він ставить серйозні вимоги до літератури і їх не можна нехтувати!

Тов. Юдін зупиняється на завданнях критики, визначаючи її нинішній рівень за незадовільний, низький.

Потім виступив із яскравою промовою тов. Затонський, тепло зустрінутий аудиторією.

Говорить поет Олександр Безименський.

— Коли згадати той шлях, який пройшла радянська Україна, боротьбу з інтервентами, Скоропадськими, Денікінами, Колчаками, боротьбу з ворогами-націоналістами в лавах самих літераторів — треба сказати: добре попрацювали товариші! Але наша країна завжди каже письменникові — мало.

— Щоб вміти перемагати — каже тов. Безименський, — треба вміти боротись. Щоб уміти боротись, треба бути справжнім письменником. Ми будемо боротися, щоб створити стиль, зрозумілий мільйонам, ми будемо боротися за право на звання армії художнього слова. Ми будемо боротися за свою країну, за свою батьківщину!

Тов. Безименський повторює:

— Я кажу: батьківщину! Я повторюю — батьківщину! Я здіймаю, як прапор, слово: батьківщина!

Грім оплесків вкриває останні слова тов. Безименського.

На цьому ж засіданні з'їзд надсилає вітальні телеграми: тов. Сталіну, т. т. Косіору і Постишеву, О. М. Горькому.

Тов. Микитенко виходить на трибуну, тримаючи в руках кілька десятків телеграм. Це вітання від партійних організацій, політвідділів, наукових установ усього Радянського Союзу.

Від імені президії подає пропозицію т. Кулик: у зв'язку з тим, що всесоюзний з'їзд письменників відбудеться в серпні місяці — останнє засідання з'їзду радянських письменників України провести в серпні, в м. Києві. На тому ж засіданні провести і вибори.

Делегати одностайно вітають цю пропозицію.

З'їзд тривав вісім днів. Обговорено змістовні доповіді т. т. Кулика, Кириленка, Шупака, Хвилі, Микитенка.

Ось слово надається тов. Кириленкові для доповіді про творчі завдання в галузі прози.

Тов. Кириленко відзначає, що період від 23-го квітня 1932 р., тобто з моменту оголошення історичної постанови ЦК ВКП(б) про перебування літературно-художніх організацій

позначився великим піднесенням української художньої прози.

Проте, треба відзначити, що українська радянська проза все ще відстає від темпів соціалістичного будівництва. Це відставання особливо помітне, коли порівняти українську літературу з братньою російською літературою.

Тов. Кириленко докладно спинається на цілому ряді нових прозаїчних творів, гостро критикуючи їх, в тому числі і свою останню повість „Аванпости“.

З доповіддю про проблему жанрів у драматургії виступив на з'їзді т. Шупак.

Тов. Шупак також відзначає, що за останні два роки українська драматургія значно виросла й зміцніла. Доказом цьому є всесоюзний конкурс, на якому було премійовано п'єси Корнійчука „Загибель ескадри“ та Кочерги „Часовщик і куриця“. Крім цих п'єс ми маємо вже цілий ряд нових драматичних творів інших авторів. Ідейна насиченість драматичних творів також виросла. Зросла й зміцніла на Україні й єврейська та російська драматургія.

Докладно відзначаючи недоліки драматургії і критикуючи окремі твори, тов. Шупак накреслює чіткі завдання для подальшого успішного розвитку нашої драматургії.

З особливою увагою й цікавістю з'їзд вислухав на ранковому засіданні 19-го червня доповідь тов. Хвилі про творчі завдання поезії.

На доповіді Кулика, Кириленка, Шупака та Хвилі розгорнулася жвава творча дискусія.

Один по одному сходять на трибуну делегати всеукраїнського з'їзду письменників... Кузьміч, Полішук, польський письменник Сливінський, Гладков, Коваленко, Шабльовський, Гнат Юра...

Від письменників братньої Башкирії з'їзд привітав т. Насіров.

Далі виступають: Капельгородський, Фефер, Смолич, Коряк, російський драматург Ромашов та представник ЦК ЛКСМУ Рашиділов.

Тов. П. Усенко значну частину своєї промови присвячує питанню допомоги молдавській радянській літературі. Товариш Усенко загалом приєднується до висновків доповіді т. Хвилі й відзначає високий принциповий рівень, що характеризує собою ро-

боту з'їзду. Тов. С. Божко піддає критиці свій роман „В степах“, визнаючи його куркульську суть і обіцяючи дальшою роботою виправити свої помилки.

Змістовну промову про боротьбу, роботу й досягнення російського загону радянських письменників УСРР виголошує т. Я. Городской.

Про оборонну літературу говорить тов. Щербина. Він розповідає про мілітаристичну літературу в капіталістичних країнах і піддає оцінці нашу оборонну літературу. Він вказує на потребу створити історію громадянської війни, раніше фальсифіковану Хвильовим і К^о, зазначає вади нашої оборонної літератури, лакування, невміння подати справжнього бійця РСЧА й ін.

У вечірньому засіданні 21 червня виступає т. Новицький М. з цікавим аналізом використання націоналістами для своєї мети таких, здавалося б, „формальних“ елементів літературного твору, як пейзаж і інш.

З'їзд вітає делегація композиторів. Композитори справедливо пред'являють рахунок з'їздові: — дайте тексти для пісень! Дайте лібрета, щоб не доводилося, як тепер, писати опери на текст... „Наталки Полтавки“.

Тов. Дубинський піддає критиці свої помилки в романі „Золотая липа“.

З цікавою промовою виступає т. О. Корнійчук. Зокрема він зупиняється на питанні про долю п'єси після її написання. Часто режисери замість краще донести задум автора до глядача вихолощують зміст п'єси, викривляють його.

Тов. Ол. Копиленко зупиняється спеціально на проблемах дитячої літератури. І тут, як і всюди, довелося провести жорстоку боротьбу з націоналістами-письменниками і класово-ворожою „педагогічною“ школою Соколянського. Зате тепер є всі підстави сподіватися на швидке зростання кадрів радянських дитячих письменників.

Після виступу т. Ю. Яновського, що критикував свій твір „Чотири шаблі“ й ін. слово дістає тов. М. Рильський. Виступ т. Рильського є досвідом перебудови, що переживає поет.

Зал підхоплюється з місць і влаштовує бучну овацію: слово дістає го-

лова Раднаркому УСРР тов. П. П. Любченко.

Величезне значення першого з'їзду радянських письменників України, піклування про творчу роботу письменників виявляється в тій увазі, яку приділяють з'їздові керівники нашої партії.

Тов. С. В. Косіор, уриваючи час від підготовки країни до збиральної кампанії, приходить на з'їзд і, з ентузіазмом зустрінутий з'їздом, виголошує велику почальну промову, сповнену якнайцінніших вказівок до творчої роботи радянського письменника.

Не вгавають овації по закінченні його виступу. Ще й ще вітають делегати керівники більшовиків УСРР, одного з ближчих співробітників великого Сталіна.

Слово дістає т. І. Микитенко для доповіді про створення спілки радянських письменників.

— „Ми мусимо дати тут слово: працювати краще й більше, ніж досі — каже т. Л. Первомайський в своєму виступі, присвяченому поезії. Низкою прикладів він ілюструє, як кращі поети звільняються від формалістичного намулу, як все повноцінніше стає зміст їхніх творів.“

Виступ М. Бажана знову був присвячений критиці своїх попередніх шкідливих ідеологічних позицій „Гамлета“. М. Куліш виступає з критикою своєї націоналістичної роботи й говорить про бажання її виправити новими творами.

З великою промовою, не раз перериваною оплесками з'їзду, виступає зав. відділу культури й пропаганди ленінізму ЦК КП(б)У тов. Кіллерог.

Промова т. Д. Гофштейна своїм змістом дає високу оцінку з'їзду, творчу радість, що охоплює радянського письменника, учасника цього з'їзду, громадянина своєї соціалістичної батьківщини.

Тов. Хазан, представник чернігівської групи радянських письменників, розповідає про те, як націоналісти намагалися захопити під свій вплив молодих письменників Чернігівщини. Та їм у цьому не пощастило.

Цікавий виступ т. Ноте Лур'є був присвячений переважно питанням якості роботи письменників і критиків.

Тов. І. Сенченко зупиняється переважно на питаннях учби в класиків, зауважуючи, що вчитися треба обережно, щоб не підпасти під ворожий идеологічний вплив того чи того класика, як це бувало, зокрема, й з самим І. Сенченком.

— З'їзд пройшов під знаком радості й дружності,— каже т. М. Йогансен. Він зупиняється на творчій перебудові М. Рильського й П. Тичини, зазначаючи, як важко звільнитися від старих творчих методів. Він розповідає також про свою роботу над твором, присвяченим місту Харкову.

Після виступу В. Чечвянського, виступу, який свідчив про потребу звернути більшу увагу на те, що діється на дільниці гумору й сатири, слово забирає представник культури ЦК КП(б)У тов. Й. Ганс. Тов. Ганс приєднується до всіх промовців, що високо оцінювали ідейний рівень з'їзду. Він зупиняється на питаннях про молодих письменників, про кінодраматургію, й про роботу видавництва.

З'їзд наближується до кінця. Делегати оплесками зустрічають оголошений тов. Фефером текст привітання ЦВК СРСР у зв'язку з утворенням єврейської автономної області в Бір-Біджані.

Тов. В. Толстой, під схвальні оплески з'їзду, пропонує провести збір коштів на ангар для АНТ-20. Тов. Агуф зачитує рапорт в-ва „Радянська література“ т. П. П. Постишеву. Тов. О. Корнійчук пропонує надіслати привітання бійцям РСЧА і РСЧФ і персонально т.т. Ворошилову і Якіру.

З'їзд заслухує звіт мандатної комісії (т. Юхвід), одногослосно приймає резолюції на доповіді Оргкомітету СРПУ і СРП АМСРР.

Одногослосно обирається правління СРПУ в складі 19 членів, 6 кандидатів, ревізійна комісія з 5 членів і літфонд з 5 осіб.

— „Останнє засідання з'їзду,— каже т. Кулик закриваючи з'їзд,— ми переносимо до нової столиці УСРР м. Києва.

Що можна сказати про ту частину нашого з'їзду, що відбулася в Харкові? Насамперед, треба відзначити той високий політичний рівень, на якому проходив увесь наш з'їзд, високий рівень дебатів і виступів,

всієї роботи першого всеукраїнського з'їзду радянських письменників.

Чим саме визначається цей високий рівень? Передусім, загальним зростанням всієї нашої всесоюзної радянської літератури, одним із загонів якої є і українська радянська література та літератури народів УСРР.

Безперечно цей високий рівень роботи з'їзду є показником того, що всі ми з вами зросли, зросли ідейно зросли творчо в наслідок правильно здійснюваної генеральної лінії нашої партії, Ленінського ЦК, її вождя тов. Сталіна.

На з'їзді ми почували постійну увагу, постійну турботу, постійну величезну допомогу ЦК нашої комуністичної партії більшовиків України і Всесоюзної Комуністичної Партії більшовиків. Тут же виступив представник ЦК ВКП(б) тов. Стецький, виступали секретарі ЦК КП(б)У тов. Косіор і тов. Попов. Ми одержали привітання від тов. Постишева, виступав голова нашого уряду тов. Любченко, виступали представники культури ЦК КП(б)У т.т. Кіллерог, Ганс.

Допомогу ЦК нашої партії, допомогу нашого радянського уряду, величезну увагу до творення радянської літератури, до формування інженерів людських душ,— ми тут увесь час почували і це безперечно забезпечило рівень роботи нашого з'їзду.

Ми відчували найширшу, найактивнішу участь у роботі з'їзду та конкретну допомогу всесоюзного оргкомітету спілки радянських письменників. Всі ми з вами пам'ятаємо ґрунтовні виступи тов. Юдіна, Безименського, Сейфуліної, Ромашова та інших представників всесоюзного Оргкомітету, представників найміцнішої, найрозвиненішої російської пролетарської літератури.

Допомагали нам і профспілкові органи більш, ніж досі, про що яскраво свідчить виступ т. Магідова. Велику участь у нашій роботі взяли братерські радянські республіки, братерські радянські літератури, зокрема, Башкирської республіки. Виступали білоруські представники (довідь про білоруську радянську літературу— Вольського, виступ Кульбака на секції єврейської літератури, виступ Кра-

пивного). Участь братерських республік і зокрема Білоруської республіки, що багато нам допомогла, збагатили наш з'їзд і учасників його тим колосальним досвідом позитивної роботи над творенням радянської соціалістичної літератури, що ми його маємо у братерських радянських республіках, і тим колосальним досвідом класової боротьби, що її здійснюють наші товариші, зокрема на радянській Білорусі, де класова боротьба набрала форм дуже близьких до тих, які ми мали в радянській літературі України і де увесь процес зростання радянської літератури дуже схожий з тим, який ми маємо на радянській Україні.

Ми почали нашу роботу в Харкові, — каже далі тов. Кулик — що був на той час столицею радянської України. Ми закінчили нашу роботу також в столиці радянської України, в нашій столиці — в Києві, переїзд до якої нашого уряду, нашого ЦК є ознакою, є свідченням тієї сили, тієї могутності, яких ми дійшли під керівництвом нашої комуністичної партії, її лєнінського ЦК, її великого, геніального, всесвітнього вождя т. Сталіна.

Я вважаю, що там, у Києві, в цій новій столиці ми знов зустрінємось з нашими керівними товаришами, з представниками і керівниками компартії, нашого уряду, ми зустрінємось знов з нашими гостями і співучасниками нашої творчої роботи, пред-

ставниками братерських республік, представниками споріднених з нами галузей мистецтва. Я певний, що там робота нашого з'їзду і підготовка до всесоюзного з'їзду, пройде на тому ж високому, творчому, ідейному і самокритичному рівні, виправдуючи те, що казав у своєму привітанні т. Постишев, що українські радянські література, української радянські письменники вийшли на шлях досить озброєні, щоб посувати вперед радянську літературу і радянська література України, радянська Україна буде квітучою. В цьому всі ми певні, інакше не може бути. Я певний, що наш з'їзд виправдає побажання, щоб Україна ще більше зміцніла, як невід'ємна частина Радянського Союзу, що ми ще більше згуртуємось навколо лєнінської партії, великого лєнінця, вождя і вчителя т. Сталіна, який невтомно дбає про зростання радянських письменників і розквіт радянської літератури.

Отже, товариші, до роботи, до творчої напруженої роботи, до закінчення нашого республіканського, всеукраїнського першого з'їзду радянських письменників, готування до всесоюзного з'їзду радянських письменників, до переможного закінчення цього переможного етапу нашої творчої, нашої ідейної, нашої соціалістичної роботи.

Під бурхливі оплески делегатів оголошується закриття з'їзду письменників у Харкові.

З'ІЗД СХВАЛИВ ЗВІТ ТА РОБОТУ ОРГКОМІТЕТУ СРПУ

РЕЗОЛЮЦІЯ ПЕРШОГО З'ІЗДУ РАДЯНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ

Заслухавши звітну доповідь тов. І. Кулика про роботу оргкомітету СРПУ співповіді т.т. І. Кириленка, С. Шупака, А. Хвилі в творчих питаннях та доповідь тов. І. Микитевка про створення Спілки Радянських Письменників, перший всеукраїнський з'їзд радянських письменників констатує, що Оргкомітет у своїй роботі здійснював лінію партії на літературному фронті, відповідно до постанови ЦК ВКП(б) з 23 квітня 32 року.

З'їзд схвалює звіт та роботу Оргкомітету СРПУ.

З'їзд доручає новообраному правління Спілки радянських письменників України — на основі ухвал XII з'їзду Кіп(б)У, XVII з'їзду ВКП(б), промови тов. Сталіна на XVII партз'їзді, спеціальних вказівок тов. Сталіна про літературу, статуту спілки, виступів М. Горького та матеріалів даного з'їзду (виступ тов. Стецького промова тов. Косіора, привітання тов. Постишева, промови т.т. Любченка, Попова, Кілерога, Юдіна) — опрацювати план роботи Спілки радянських письменників України.

З'їзд доручає правлінню скликати останнє засідання першого Всеукраїнського з'їзду радянських письменників у середині серпня у новій столиці України—Києві для обрання делегатів на всесоюзний з'їзд радянських письменників та схвалення відозви від імені з'їзду до трудящих та інтелігенції УСРР і Західної України.

Виробити проект відозви з'їзд доручає правлінню Спілки радянських письменників України.

З'їзд доручає всеукраїнській комісії по прийому до Спілки радянських письменників продовжувати свою роботу аж до закінчення роботи всесоюзної приймальної комісії.

КЕРІВНІ ОРГАНИ СРПУ

ПРАВЛІННЯ СРПУ

Перший з'їзд радянських письменників України обрав правління спілки в складі т.т. А. Головка, Я. Городського, Д. Гофштейна, І. Кириленка, Б. Коваленка, О. Копиленка, О. Корнійчука, Г. Кошуби, І. Кулика, Івана Ле, І. Микитенка, Д. Мілева,

П. Панча, Л. Первомайського, Ю. Смолича, П. Тичини, П. Усенка, І. Фефера, С. Шупака.

Кандидатами на членів правління СРПУ обрано т.т. С. Левітіну, П. Безпошадного, М. Терещенка, І. Щербилу, М. Бажана, М. Семенка.

ПРЕЗИДІЯ ПРАВЛІННЯ СРПУ

На першому засіданні правління СРПУ обрано президію в складі т.т. І. Ю. Кулика (голова президії), Івана Микитенка (заступник голови) Петра

Панча (заступник голови), Івана Кириленка (відповідальний секретар президії) та Олександра Копиленка.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ

З'їзд обрав до складу ревізійної комісії спілки т.т. В. Кузьміча, І. Ко-

чергу, Нете Лур'є, Ів. Сенченка, Саву Голованівського.

ПРАВЛІННЯ ЛІТФОНДУ

До складу правління літфонду обрано т.т. С. Данильченка, Л. Юхвіда,

Л. Квітка, П. Байдебуру і Г. Косто-права.

НАУКА

Французькі учені в Харкові. В травні делегація французьких учених на чолі з акад. Жаном Перреном відвідала в Харкові ряд інститутів, Всеукраїнський будинок Червоної армії, була присутня на прийомі, влаштованому на честь гостей Всеукраїнським т-вом культв'язку. 19 травня делегація виїхала до Ленінграда.

В українському фізико-технічному інституті.—Ми дуже щасливі,—так почав свій запис у книзі почесних відвідувачів акад. Перрен після детального огляду УФТІ,—що можемо сказати про те велике враження, яке на нас справило відвідання українського фізико-тех-

нічного інституту. Проблеми, що тут вивчають, відносяться до найцікавіших в галузі чистої фізики і опрацьовуються в найсучаснішому дусі. Ми констатуємо з радістю, що СРСР прикладає стільки зусиль в галузі дослідження, позбавлених безпосереднього практичного вживання, які, проте, рано чи пізно впливатимуть на практику та призведуть до найкорисніших відкриттів для людськості. Головна наша увага була зосереджена на апаратурі для низьких температур та іншій апаратурі інституту.

Академік Перрен відзначив ті праці інституту, які найбільше зацікавили делегацію французьких учених, і далі записав: „Ще більше,

ніж апаратура, нас здивував людський матеріал. Ми шасливі бачити, що молоді співробітники інституту розгортають таку активну й радісну діяльність у роботі, в якій теоретичної й експериментаторської з'єднують свої зусилля. Бо ще важливіше за апарати—мати людей”.

У харківському Електротехнічному інституті. Біля входу і в численних лабораторіях—вітальні гасла французькою мовою. Сотні студентів та професори і викладачі довгими дружніми оплесками зустрічають найвидатніших французьких учених.

Від імені викладачів інституту тепло вітав акад. Перрена та його колеги проф. Скоморов. Член делегації, проф. Госс від імені студентів, викладачів та дирекції Гренобльського інституту вітав професорів ХЕТІ і заявив, що зближення Франції з СРСР французькі вчені здійснюватимуть не лише на словах, а й на ділі.

Майже дві години тривав огляд лабораторій та кабінетів інституту.

Проф. Госс уважно оглянув окремі дипломні праці кол. студентів ХЕТІ, виставлені в одній з аудиторій інституту, і заявив, що ці роботи вражають своєю закінченістю та пильним обробленням.

В Інституті Праці. В Інституті гігієни й патології праці професор Селлер'є, відомий спеціаліст у питаннях наукової організації праці, докладно оглянув численні лабораторії інституту й цікавився методами вивчення та засобами боротьби з шкідливостями, зокрема заглушенням шумів під час праці. Решта членів делегації також узяли участь в огляді.

В Агрокомуні ім. Сталіна. Проф. Лемуань і проф. Селлер'є відвідали агрокомуну ім. Сталіна (харківська приміська смуга). Французькі вчені знайомились із станом господарства, з умовами праці, об'їхали поля колгоспу. Члени делегації обїдали разом із колгоспниками.

Прийом у ВТКЗ. Наукові працівники, академіки, громадські діячі, художники, композитори, архітектори, журналісти—зібрались 18 травня у Всеукраїнському товаристві культурного зв'язку з закордоном для зустрічі з французькою делегацією учених.

Ця зустріч набрала характеру теплої дружньої єднання з жвавими розмовами,—і вони стосувалися не лише суто наукових тем, а охоплювали різноманітні сторони життя в Радянському Союзі і боротьби за побудову соціалізму.

Під час зустрічі відбувся концерт з творів українських і чужоземних композиторів, виконаний найкращими силами Харкова. Делегація широко й схвильовано дякувала квартетові ім. Вільома, тт. Зої Гайдай, Галині Лерхе і т. Частієві.

На зустрічі були присутні народний комісар освіти т. Затонський, і уповноважений Наркомзаксправ тов. Калина.

У Будинку Червоної армії. Після прийому у ВТКЗ гості відвідали ВБЧА.

Французькі гості висловили своє захоплення цим закладом, що є за висловом членів делегації, червоноармійським університетом.

Всеукраїнська нарада з питань єврейського мовознавства. В травні відбулася всеукраїнська нарада з питань єврейського мовознавства, скликана Наркомосом та інститутом єврейської пролетарської культури при ВУАН у Києві. На нараді була репрезентована вся єврейська комуністична преса Союзу, видавництва, науково-дослідні установи, ВИШ'ї, письменники тощо. Було багато гостей з Білорусі й РСФРР. Великою доповіддю про боротьбу проти націоналізму на мовознавчому фронті України, про стан єврейського мовознавства та його завдання виступив заступник наркома освіти УСРР тов. А. А. Хвиля. Рядом прикладів він показав, що й на єврейському мовознавчому фронті точиться гостра класова боротьба. Є випадки намагання засмітити мову, віддалити її від трудящих мас, маємо вживання старовинних термінів, які утруднюють усвідомлення змісту тощо.

Тов. Хвиля підкреслив потребу провадити нещадну боротьбу проти старих гебраїстичних формулювань, що вже давно віджили й тільки засмічують єврейську мову. Треба повести боротьбу з поширенням гебраїзмів, приміром таких, як „гой“, „шейгец“ і ін. у застосуванні до представ-

ників інших національностей. Пильну увагу треба звернути на стилістичне оформлення словесного матеріалу. В сучасній літературі маємо вживання образів далекої минувшини, що анітрохи не імпонують нашій сучасності. Ось, приміром, газета „Дер штерн“ нещодавно писала про бучне колгоспне весілля. Намагаючись підкреслити характер цього весілля, заможність його, газета писала, що колгоспники влаштували весілля, на якому всього було багато — „кяд гамелех“, тобто по царському. І таких прикладів чимало. Вони мають місце і в художній літературі і в пресі.

З другого боку, перед єврейським мовознавчим фронтом стоїть завдання боротися проти русифікаторських елементів, що намагаються механічно провести русифікацію єврейської людності шляхом введення нових граматичних норм у єврейську мову.

Доповідь, багато ілюстрована прикладами й фактами, викликала жваве обговорення. У багатьох виступах відзначено потребу підсилити боротьбу на єврейському мовознавчому фронті, за інтернаціональні шляхи розвитку єврейської пролетарської культури. Народа визнала за потрібне уніфікувати роботу коло створення граматичних норм у єврейській мові. Ще й досі у багатьох виданнях і газетах існують свої правила і свої погляди на граматику. З цим треба покінути. Всю роботу слід спрямувати на те, щоб єврейську літературну мову наблизити до того мовного матеріалу, з якого користуються єврейські трудящі маси міста й села.

Всеукраїнська бібліотечна нарада. В другій половині травня в Харкові відбулася Всеукраїнська бібліотечна нарада, присвячена наслідкам реалізації ухвал ЦК КП(б)У про бібліотечну справу. Основне завдання наради було виявити кращий досвід бібліотек щодо обслуговування читача - робітника.

В нараді взяли участь працівники заводських бібліотек.

Новий науковий заклад. За постановою президії ВУАН, кафедру паталогічної та фізіолого-клінічної медицини і комісію морфології об'єднано в інститут клінічної фізіології. На директора інституту призначено академіка О. О. Богомольця.

„Історія СРСР“. Інститут Історії Комуністичної академії готує видання „Історія СРСР“ у 6 томах. Зміст першого тому — Жовтнева революція і перший період пролетарської диктатури. Другий том — громадянська війна і воєнний комунізм Третій том — перехід до НЕП'у і відновлення народного господарства. Четвертий — соціалістична реконструкція народного господарства. П'ятий — перша більшовицька п'ятирічка і вступ СРСР у період соціалізму. Шостий — п'ятирічка будови безкласового соціалістичного суспільства.

Перший том „Історії СРСР“ вийде на початку 1935 року.

Комітет охорони пам'ятників культури. Наркомосвіти УСРР затвердив новий склад комітету охорони пам'ятників культури. Голова комітету — т. Хвиля, члени: т. т. Сап'ян, Покровський, Загорецький (Харків), Адамович (всеукр музей революції), Сенченко (ЦАУ), Шабльовський (Інститут Шевченка), Козубовський (ВУАН), Багрій (укр. музей, Київ), Матвієвський (Всеукр. історичний музей), Костюченко (всеукр музей в Києві), Карпенко (Дніпропетровськ).

Київ у минулому і сучасному. Київський Іспарт здав до друку збірку про Київ у минулому і сучасному. Збірка яскраво висвітлює революційний рух серед київських робітників за царату героїчну боротьбу пролетаріату Києва за перемогу Жовтня.

Вивчити Біробіджан. При інституті єврейської пролетарської культури створено секцію для вивчення Біробіджана.

Завдання секції — збирати архівні й дослідні матеріали, літературу та спогади переселенців про Біробіджан; досліджувати економічні й природно-історичні проблеми області, організовуючи спеціальні експедиції.

Секція випустить фізичний, економічний та географічний атлас Біробіджана, матеріали про природні багатства й соціалістичне будівництво, різні документи; готуватиме наукові кадри для Біробіджана й допомогатиме розвитку науково-дослідної роботи в області.

ПО РЕСПУБЛІКАХ СРСР

АЗЕРБАЙДЖАН

На відзнаку роковин постанови ЦК ВКП(б) від 23 квітня 1932-В зв'язку з роковинами постанови ЦК ВКП(б) „про перебудову літературно-художніх організацій“ в Палаці культури відбулися загально-бакинські збори письменницького активу. На цих зборах тов. Назарлі виступив з великою доповіддю „Радянська література Азербайджана за два роки“.

Після доповіді поети виступали з читанням віршів.

Письменники за працюю.— М. Рафілі прахое над великою поемою „Баку“, що відображає революційний рух в Азербайджані і вбивство тов. Алі Байрамова мусаватистами. Одночасно-Рафілі працює над п'єсою, яку гадає закінчити цього року. Видав дві поеми „Севастополь“ і „Ленінград“.

— Сімург працює зараз над збіркою оповідань для московського видавництва. Крім того працює над рядом нових оповідань. Паралельно працює над першою п'єсою. Цього року має закінчити повість з колгоспного життя.

Читальницькі конференції. В Баку ц.р. відбулося 12 широких читальницьких конференцій з доповідями про готування до з'їздів радянських письменників і про тюркську літературу Азербайджана.

В Палаці культури відбувся загальнобакинський зліт письменників, гуртківців і читальників. Зліт зібрав величезну аудиторію.

На зльоті літгуртківці обговорювали твори сучасної тюркської літератури, поети і письменники виступали з читанням своїх творів.

БІРОБІДЖАН

Зростає єврейська автономна область. 1934 року в Біробіджан переселяються ще 10 тисяч трудящих євреїв, із них 2 тисячі — в колгоспи, а решта — на промпріприємства і в майстерні.

Тепер у Біробіджані живуть переселенці з різних куточків земної кулі: Аргентини, Німеччини, США, Польщі, Франції, Палестини, Литви тощо. Вже є 68 с.-г. артилей, 3 МТС, 6 радгоспів.

Від 1929 року засівна площа збільшилась удвоє. Виникла швейна, за-

лізна, деревообробна, вапняна, цегельна, лісопильна, смоларна, механічна, мебльова промисловість тощо.

Цього року будуть збудовані фанерний завод, потужна швейна фабрика, великий вапняковий і ремонтно-механічний заводи.

У Біробіджані — 93 навчальні заклади, в тому числі педтехнікум, радпартшкола і с.-г. технікум.

Відкривається новий театр.

В області видається 6 друкованих газет, із них три єврейською мовою.

ВІРМЕНІЯ

Зв'язок письменників братніх республік. На з'їзді письменників братніх республік Оргкомітет радянських письменників Вірменії відправив письменників Армена на з'їзд радянських письменників Таджикистана, Азата Вштуні—на з'їзд письменників Туркменістана.

Народний письменник Ал. Ширванзаде нині працює одночасово над трьома творами. Один з них—великий роман з життя бікинської нафтопромислової буржуазії, в якому письменник покаже падіння цієї буржуазії. Далі—п'єса і сценарій.

П'єсу Ширванзаде пише для 1-го державного театру Вірменії, а сценарій „Останній фонтан“ для Вірменкіна.

Новий журнал. В Еривані з травня виходить новий масовий художньо-літературний журнал „Гракан—серунда“ (Літературне покоління)—орган молодих радянських письменників Вірменії.

Тюркські і курдські письменники вірменською мовою. Державне видавництво Вірменії видало анталогію радянської літе-

ратури Азербайджана. Цього року видавництво також видасть твори ряду тюркських письменників. Вже перекладено і здано до друку „Повінь“ Г. Мехті, збірка оповідей Сімурга, „Тавриз туманний“ Ордубади і „Піднесення“ Абульгасана.

Накладом цього видавництва вий-

шов другий збірник художніх творів молодих курдських письменників. До з'їзду письменників в перекладі на курдську мову вийде „Ануш“ Ованеса Туманяна.

Здано до друку збірник курдських народних пісень в обробці композитора Каро Закаряна.

ГРУЗІЯ

Над чим працюють письменники.—Шалва Дадіані видав п'єсу „Гурія Ніношвілі“. Незабаром вийдуть з друку дві повісті—одна про будівництво Рюнгесу „Перісувалеба“ і друга про Колхидбуд—„Ужмури“.

Тепер працює над великим історичним романом про повстання селян у Мегрелії.

Ювілей Сандро Еулі. Спілка Радянських Письменників і радянська суспільність Грузії в травні відзначили 25-ти річний ювілей літературно-громадської діяльності пролетарського поета Сандро Еулі (Куріді).

Сандро Еулі—відомий пролетарський поет, один із піонерів і активних будівників пролетарської літератури Грузії. Народився Еулі в бідній селянській родині. Після смерті батька малий Сандро вкупі з матір'ю жив у надзвичайно тяжких матеріальних умовах і це відбилося на його творчості, особливо у віршах „Вісті із минулого“. Перший вірш Еулі було видрукувано в журналі „Ешмакіс Матрахі“ 1908 року.

1909 року Еулі написав вірш „Муша—Мекуртне“, в якому змалював тяжкі умови праці портових робітників царської Росії.

Не маючи засобів до існування, Сандро Еулі переїздить із Поті до Баку і тут бере участь у революційній боротьбі бакинського пролетаріату, працюючи спочатку продавцем газет, а потім робітником на Бала-

ханській електростанції, на залізницях та на Шоларському водогоні.

1913—1917 р.р. Еулі працює в професійних організаціях, беручи активну участь в революційному русі бакинських робітників, за що поліція кілька разів його заарештовує і ув'язнює до Байловської в'язниці.

В ці роки в Баку виходив грузинський журнал „Цхара“, одним із організаторів і активним співробітником якого був Еулі.

192 року Еулі був редактором Тифліської газети „Комуніст“. Тоді ж був заарештований меншовиками, як редактор, і ув'язнений до Кутаїської в'язниці, а потім до Батумської, звідки його звільнила радянська влада. Псевдонім „Еулі—Гонимий“—це життєвий шлях поета в минулому.

З приходом радянської влади до Грузії, Сандро Еулі працює на культурному фронті—в галузі політосвіти, мистецтва й художньої літератури.

Він є одним із основоположників асоціації грузинських пролетарських письменників, а зараз одним із керівників Спілки Радянських Письменників Грузії.

За останні двадцять років видано більше двадцяти книг Сандро Еулі.

Творчість Сандро Еулі, поета-більшовика, ідейно насичена, бадьора оптимістична і органічно зв'язана з революційною боротьбою пролетаріату і соціалістичним будівництвом.

До дня ювілею поета Закіз видав збірник його творів в перекладі на російську мову.

КАБАРДИНО-БАЛКАРІЯ

Художня галерея. В столиці Кабардино-Балкарської автономної області Нальчику організовують художню галерею. Над галереєю взяли шефство ленінградські художники.

В зв'язку з нагородженням області

орденом Леніна Союз художників Ленінграда відрядив спеціальну делегацію, що переклала в подарунок області портрет тов. Сталіна роботи заслуженого діяча мистецтва І. Бродського.

КАРЕЛІЯ

З літературного поля. Карельська література молода. Але не зважаючи на свою молодість, вона вже має талановитих письменників.

На увагу заслуговує письменник Е. Паррас, зокрема, треба відзначити його роман „Юмюзаарасці“. Роман цей, що недавно вийшов у видавництві „Karja“, змальовує виникнення і розвиток робітничого руху у Фінляндії.

За останні роки в Карелії маємо значний зріст письменницьких кадрів (1928 року було 5 письменників, тепер 49). Одночасово з зростанням кадрів спостерігається і значний кількісний і якісний зріст літературної продукції.

Тут треба відзначити книгу А. Віссанена „Червоне життя“—вір, що змальовує життя політичних в'язнів у тюрмах фашистської Фінляндії. Дуже продуктивний письменник О. Йогансен, що пише також і для дітей.

Стара письменниця Х. Тихля—автор багатьох великих творів і оповідань, працює зараз виключно на радянській тематиці.

Це все—старше письменницьке покоління. Нове покоління репрезентують А. Тимонен (автор збірки „Аероплан“ і інш.), Е. Раутіайнен (повість „Молода кров“ з життя аме-

риканських шахтарів). З російської секції визначається С. Норін („Возрванне горы“).

Не зважаючи на відставання карельської поезії і тут все ж зростають нові кадри: Я. Віртанен, Е. Лейно, Н. Грібачев, С. Колосенко.

Треба сказати, що радянські письменники Карелії ще не розв'язали тих завдань, що стоять перед ними. Вони не дали художньої літератури, яка з достатньою яскравістю змальовувала б нових людей, не зуміли побачити таких людей. Поза увагою карельських письменників—ще вся їхня багата країна, такі явища соціалістичної дійсності, як Біломорський канал, Невабуд, радгоспи і колгоспи, Червона армія. Не показана навіть громадянська війна в Карелії, не використано прекрасного матеріалу про її героїв.

І окремо треба сказати, що якість багатьох виданих творів не висока.

Слаба і критика, що часто не помічає намагань деяких письменників протаскати націоналістичну куркульську ідеологію. Не зустріла, приміром, належної оцінки книга Лауканена „Про нових людей“, що пропагує „теорію“ „вростання куркуля в соціалізм“. А. Лоуто в п'єсі „Лісоруби змагаються“ спотворює ідею соціалістичного змагання.

КИРГИЗСТАН

З'їзд письменників. Вдругій половині квітня в м. Фрунзе відбувся з'їзд письменників Киргизстана. На з'їзді звітували середньоазійська спілка радянських письменників, Оргкомітет спілки письменників Киргизстана.

Обрано республіканський комітет

і делегатів на всесоюзний з'їзд.

Письменницька громадськість Киргизстана інтенсивно готується до з'їзду. Видано художній збірник киргизською мовою. Газети виходять з спеціальними літературними сторінками.

ТУРКМЕНИСТАН

З літературного життя.—Оргкомітет спілки радянських письменників Туркменістана, що об'єднує близько 160 письменників, активно готується до всесоюзного з'їзду письменників СРСР. В трьох містах організовано оргбюра письменників. Широко розгорнуто роботу в літгуртках на селі та на підприємствах. Готуючись до з'їзду письменників, працюють письменницькі бригади на підприєм-

ствах, відбуваються вечори творчості окремих письменників.

Письменницький актив Туркменістана становить переважно молодь. Це пояснюється тим, що серед туркменських письменників старшої генерації не було справжнього радянського елементу, панувала націоналістична ідеологія, що в умовах Туркменістану виявлялася, як теорія пантюркізма,—відрив від СРСР, орієнтація

на капіталістичну Туреччину.

На сьогодні носії цієї ідеології викриті, як активні контрреволюціонери, що провадили злочинну, підливну роботу проти рдавлади.

Пролетарська радянська письменницька молодь дала вже ряд письменників, що виявили себе як талановиті поети. Найвизначніші серед них — Чарієв, Антаніазов, Аман Кікілов, Шаалі Кікілов, Султан Ніязов, Таш Назаров. Саралі та інші.

Основний жанр туркменської літератури на сьогодні — поезія; тематика — колгоспне будівництво, класова боротьба на селі.

Партія приділяє велику увагу молодій туркменській літературі, всіляко сприяючи її зростанню. В столиці Туркменістана Ашхабаді будують дім письменників, в якому міститься літературний клуб і житимуть найвидатніші письменники.

Говорячи про туркменську радянську літературу сьогодні, не можна не згадати про туркменський театр, що міцно пов'язаний з письменницькою організацією, і що останнім часом невпинно зростає. Туркменський театр

ставить як перекладні революційні п'єси, так і оригінальні, серед них найвидатніші — „Кара-Кум“ Чарієва і Ш. Кікілова та „Кулиман“ Султан Ніязова і Джурме-некова.

Цікаво відзначити, що народні співці, яких досить багато ще в Туркменістані, які донедавна співали старі релігійні пісні, тепер поволі підпадають під вплив радянської культури і співають революційні пісні молодих радянських поетів.

Твори молодих туркменських письменників відомі не тільки в Туркменістані, але й за межами його. Радянських письменників Туркменістана перекладено на російську мову. В Москві вийшов збірник туркменських поетів в перекладах на російську, під назвою „Вперед“.

Оргкомітет радянських письменників України поставив на порядку денний своєї роботи справу видання найкращих зразків туркменської літератури в українських перекладах, обмін літбригадами, які б знайомилися докладно з літературним життям та станом літератури в братніх республіках України і Туркменістана.

ЗАКОРДОНОМ

АМЕРИКА

Збірка віршів Спіра. Вийшла перша збірка віршів молодого революційного поета Леонарда Спіра, що були вміщені свого часу в „Left“, „Rabbel Poets.“ „Daily Worker“, „Інтернаціональний Літературі“ і інших періодичних виданнях (До збірки ввійшли також два його переклади віршів Андора Габора і Анатолія Підаша.

Збірка вийшла з передмовою Джека Конроя. Останній в передмові між іншим пише: „У Спіра є музичне чуття, якого бракує багатьом пролетарським поетам. В його віршах мало тої какофонії, яку іноді помилково вважають за обов'язковий атрибут революційної поезії. Його поезія міцно пов'язана з власним життям і життям мільйонів робітничих мас“.

Роман про фермерський рух у США. Джозеф Норс закінчив роман, присвячений фермер-

ському рухові в Сполучених Штатах Америки.

Джозеф Норс відомий, переважно, як редактор американського органа МОДР „Labor Defender“, і як журналіст, нариси, якого часто з'являлися на сторінках журналу „New Masses“ і інших революційних американських періодичних виданнях. 1930 року Джозеф Норс написав спільно з А. Б. Макгілом біографію робітника-революціонера Стива Катоніса.

Уривок з роману Джозефа Норса вміщено в „New Masses“ під назвою „Земля тремтить“.

„New Masses“ — щотижневик. З січні ц. р. місячник „New Masses“ (Нові маси) реорганізовано на щотижневик.

В повідомленні редакція мотивує це потребою швидко відгукуватись і висвітлювати всі події сучасного життя.

Щотижневик „New Masses“ найбільше поширюватимуть серед робітничих мас.

Новий журнал. В Нью-Йорку почав виходити новий журнал „Blast“ (Вихор), під редакцією Фреда Мілера і Сема Сорокіна, за найближчої участі Вільяма Карлоса Вільямса. Журнал має підзаголовок „Пролетарський оповідання“.

Журнал німецьких учених-емігрантів з „третьої імперії“. Заходами нової школи Соціального дослідження в Нью-Йорку 1-го лютого вийшло перше число квартального журналу „Social Research“. Співробітниками цього журналу є німецькі вчені, що емігрували до Америки в наслідок гітлерівського терору.

Статті в журналі виключно економічного і соціального змісту, писані з погляду буржуазно-ліберального розуміння цих справ.

Кінохроніка справи Тома Муні. Випущено кінохроніку, присвячену справі Тома Муні, що охоплює період від 1916 року по наш час. Теодор Дрейзер дав до хроніки свій вступ. Хроніку названо „Дивна історія Тома Муні“. За висловом американського ліберального журналу „New Republic“ хроніка „зворушить навіть найгрубошкірого носорога, якщо він тільки не каліфорнієць“ (Муні був засуджений судом штату Каліфорнії).

Кризакінопромисловості в США. За даними кінощорічника, відвідування американських кіно, в наслідок економічної кризи скоротилось від 100 млн. чол. за тиждень 1929 р., до 600 тис. 1933 року. Капітали, вкладені в кінопромисловість, зменшилися протягом 1933 року на 300 млн. доларів й становлять тепер лише 700 млн. доларів.

Робітнича музична олімпіада. В останніх днях квітня в Нью-Йорку відбулася Музична олімпіада. В олімпіаді взяло участь 7 робітничих хорів: український робітничий хор ім. Леонтовича, єврейський хор, білоруський, італійський, литовський і фінський.

Крім того на Олімпіаді виступав на останку з'єднаний хор Робітничої Музичної Ліги в складі 800 співаків. Хор проспівав кілька революційних пісень.

До складу журі входили: Джордж Мейнард, Джордж Антейл, А. Копленд, Е. Зайтмайстер, Ч. Зігер, Г. Мартель і інші.

Першість було визнано за італійським хором.

Робітничий театр. Американські робітники починають творити свій власний театр, своє власне театральне мистецтво. Голівуд загинув; він не спромігся дати за останні роки жадного фільму, що привернув би увагу бодай міщанської публіки. З буржуазного театру є тільки „бурлески“. Отже маємо всі ознаки загибання й вмирання буржуазного театрального мистецтва.

А рівночасно з тим по всіх індістральних центрах Сполучених Держав, розвивається нове мистецтво, росте і міцніє культурна сила, великий засіб у класовій боротьбі — Робітничий Театр.

Всеукраїнська Театральна Олімпіада, що відбулася в квітні, а також конференція Робітничої Театральної Ліги, що відбулася водночас з Олімпіадою, були не тільки доказом величезного росту цього нового культурного руху серед американських революційних робітників, але й запорукою його чимраз більших успіхів на майбутнє.

Треба сказати, що справжнє робітничє театральне мистецтво в Сполучених Державах дуже молоде. Його започатковано в останніх двох-трьох роках. Та втім, як показала Театральна Олімпіада в Чикаго, в галузі робітничого театрального мистецтва вже є багато здобутків — власних, оригінальних, не від кого не запозичених.

Робітничий театр має настанову бути агітаційним і організаційним знаряддям в руках робітничого класу. І саме таким він народжується, є і буде в Сполучених Штатах.

Радянська Археологічна виставка в США. Пенсільванський університет одержав з СРСР 4 тис. експонатів для постійної радянської археологічної виставки в університетському музеї. Більшість експона-

Р
В
р
п
Г
г
і

м
да
р
од
рі
„У

ни
Мі

Ра
су
чи
ту
та
рід
(
лет
ак
літ
в
см
з м
мат
на
„Ві
Е у
„Е
і
„М
вав
біт
Г
С а
до
цій
ріа
газ

тів—здобуток при розкопинах Херсо-
неса під Севастополем, які провадила
торік об'єднана експедиція Пенсіль-
ванського університету й Ленінград-

ського музею історії та матеріаль-
ної культури. Крім цих експонатів,
приставлено ще ряд експонатів з
різних музеїв Москви й Ленінграда.

ЕСТОНІЯ

Виставка радянської гра-
фіки в Естонії. В Талліні в квіт-
ні відбулася виставка радянської
графіки, яку організувало всесоюзне
товариство культурного зв'язку з
закордоном. На виставці зібрано гра-
юри на дереві, офорти й літографії,
а також радянська ілюстрована кни-
га. Виставку переведено в Естонію

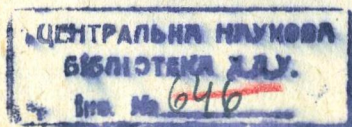
з Фінляндії, де вона функціонувала
понад місяць і мала великий успіх.
У зв'язку з організацією виставки до
Талліна виїздив радянський худож-
ник А. І. Кравченко.

В Талліні було утворено організа-
ційний комітет виставки під почесним
головуванням міністра закордонних
справ Естонії п. Сельяма.

ТУРЕЧЧИНА

Успіх радянських філь-
мів. З великим успіхом пройшов
перегляд радянських кінофільмів „Гро-
за“ і „Окраина“.

На перегляді обох кіно-картин при-
сутні були прем'єр Ісмет-паша і ряд
турецьких політичних та громадських
діячів.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Відповідальний редактор — І. Кириленко

Видає — в во Література і Мистецтво

**ЖОДНОЇ ШКОЛИ, ЖОДНОГО ПІОНЕР - ТАБОРУ, ЖОДНОГО
ДИТСАДКА І ДИТМАЙДАНЧИКА БЕЗ ДИТЯЧИХ ЖУРНАЛІВ**

Продовжується передплата НА ЖУРНАЛИ ДИТВИДАВУ **ПІОНЕРІЯ** **ЗНАННЯ ТА ПРАЦЯ**

Літературно-художній та громадсько-політичний журнал піонерів та школярів

1. Містить твори кращих письменників, уривки повістей, оповідання, вірші.
 2. Подає сторінку літературних спроб піонерів та учнів.
 3. Висвітлює найактуальніші питання громадсько - політичного життя країни, життя піонерів та учнів.
 4. Подає відгуки на кращі книжки.
- Виходить щомісяця (12 №№ на рік).

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА:

На рік	6 крб. — коп.
На 6 міс	3 " — "
На 3 міс.	1 " 50 "
На 1 міс.	— " 50 "

Науково - технічний журнал піонерів і школярів містить:

1. Науково - фантастичні оповідання кращих письменників, нариси, статті про соціалістичне будівництво.
 2. Нариси, статті, замітки про досягнення науки, техніки й агротехніки.
 3. Матеріали про те, як зробити різні моделі.
 4. Дописи про роботу юних техніків і юних дослідників.
- Виходить двічі на місяць (24 №№ на рік).

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА:

На рік	12 крб. — коп.
На 6 міс.	6 " — "
На 3 міс.	3 " — "
На 1 міс.	1 " — "

ВЕСЕЛА БРИГАДА

Витівний журнал піонерів та школярів

Поддає: п'єси, пісні, музику, танки, частівки, гри, розваги; провадить консультацію з усіх питань — музичної, театральної, кіно, радіо, ІЗО-роботи та роботи витівників.

Виходить щомісяця (12 №№ на рік).

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА:

На рік	6 крб. — коп.		На 3 міс.	1 крб. 50 коп.
На 6 міс.	3 " — "		На 1 міс.	— " 50 "

ЖОВТЕНЯ **ТУК-ТУК**

Художньо-ілюстрований журнал для молодшого шкільного віку.

Малюнки, оповідання, вірші, весела сторінка, дитяча творчість — поезії, малюнки.

Виходить щомісяця (12 №№ на рік)

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА:

На рік	6 крб. — коп.
На 6 міс.	3 " — "
На 3 міс.	1 " 50 "
На 1 міс.	— " 50 "

Художньо-ілюстрований журнал для дошкільного і переддошкільного віку

Вміщує оповідання, казки, вірші, пісні, веселі сторінки, дитячу творчість.

Виходить щомісяця (12 №№ на рік).

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА:

На рік	6 крб. — коп.
На 6 міс.	3 " — "
На 3 міс.	1 " 50 "
На 1 міс.	— " 50 "

Передплата приймається по райбюрах „Союзпечать“ при поштових філіях, поштовими філіями і листоношами

Ціна 3 крб.

